

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 5 cor. 40 banl.

Pe 5 jumătate de an 2 cor. 70 banl.

România, America și alte țări străine 11 cor. anual.

Abonamente se fac la „Tipografia Poporului” Sibiu.

Foale politică Apare în fiecare Duminică.

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: „Foala Poporului”, Sibiu.

INSERATE:

să primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr. 12).

Un șir peșit prima-dată 14 bani, a două-ooră
12 bani, a treia-ooră 10 bani.

La moartea lui Vasile Hossu.

În seara Anului nou a încetat din viață în Budapesta, episcopul Gherlei, Vasile Hossu, de al cărui pat moartea s'a apropiat de atâtea-ori în anii din urmă. S'a stins la Budapesta, la sfârșitul unui an lung, în care neamul nostru a fost isbit de atâtea mari suferințe.

După o viață rodnică, plină de dureri și de lupte cu propriul său suflet, uriașa făptură a acestui arhiereu de mari fapte, a fost în sfârșit biruită de boala grea care s'a încuibat în trupul lui, peste care a pus stăpânire moartea, în ziua care a încheiat anul. Osemintele lui pornite la liniștea de veci, au fost petrecute cu lacrimi de lume multă după cum i-s'a cuvenit acestui mare preot. Gazetele au îmbrăcat haina de doliu și au prins în cuvinte de durere pierderea ce o suferă neamul nostru prin moartea lui Vasile Hossu, care pierdere se va simți tot mai mult cu trecerea anilor.

În zilele când a luat asupra sa păstorirea diecezei Lugojului, Vasile Hossu, avea luminată calea pe care trebuia să meargă, pentru a aduce foloase adevărate neamului său. El a înțeles că acest neam sărac nu poate fi luminat și ridicat din starea în care se află, numai prin pastorale. El a vrut mai înainte de toate fapte. Fapte a visat el, după fapte s'a sbătut Vasile Hossu până la marginea gropii.

Înțelegând greutatea mare, nemărginit de mare ce apasă umerii unui conducător, aici la noi, el a ales calea care putea aduce cele mai mari foloase neamului nostru.

Dăm la acest loc următoarele cuvinte ale acestui episcop, cari arată cât de bine a înțeles el situația conducătorilor bisericilor noastre:

„În adevăr care este soarta unui Arhiereu român la noi?

„De dragul și pentru interesul bisericii cauți a susține relații bune cu stăpânirea? Ești oportunist, laș, slab de înger, străin de sufletul neamului, ori chiar trădător.

„Faci politică militantă, te pui în potrivă cu puternicii zilei, și apoi firește nu poți dobândi nimic pentru biserică, școală, cler, dascăli, tinerime, popor? Ești lipsit de tact!

„Cruți, tragi dela gură, faci fundații, știind că ai să așterni temelile de înaintare pentru un neam sărac? Se zice, că nu numai fundații se așteaptă dela Arhierei.

„Nu faci fundații, ci dai tuturor căți te cearcă, alinând zi de zi sarcini și suspine? Ești risipitor, îmbogățești neamurile nu ști umbra cu banul.

„Nu umbli în vizitație canonică, pentru a putea stărui cu atât mai mult din zori de zi și până seara târziu, ca administrația bună a trebilor obștești să nu suferă? Ești birocrat, (om, care numai scrie) fără simț pentru cerințele vieții,

„Umbli în vizitație canonică, îți mănzi sănătatea, cheltuești banii și observând neorândueli, stăruiești a îndrepta relele și a disciplina pe cei nepăsători? Ești tiran, jandarm iar nu părinte.

„Să mai continuăm? Și oare nu este așa soarta Arhiereului român?”

Oamenii cari l'au cunoscut pe Vasile Hossu din depărtare au greșit totdeauna în credințele ce și le-au făcut despre el. Cei ce însă l'au cunoscut de aproape, cei ce au pătruns cât de puțin în sufletul acestui om, știu cât a luptat, cât a suferit el, știu că acest om își schimba ades scrâșnirile de dinți

în zimbete și în vorbe dulci numai și numai în interesul neamului său.

Și acum când Vasile Hossu nu mai este între vii, când gura lui e închisă pentru veci, vor vorbi faptele lui, cari vor rămânea ca niște pietre puternice la altarul culturii Românilor din Ungaria.

Răvaș politic.

Ofensiva austro-germană, care a ajuns în săptămâna trecută să înguncheze pe Muntenegrini, poate să încreeze și de astădată izbânzi destul de frumoase. După luarea orașului Cetinje, armatele noastre au luat drumul mării, și au ocupat singurul port stăpânit de Muntenegri: orașul Antivari. În felul acesta, monarhia austro-ungară își asigură pas de pas stăpânirea asupra mării adriatice, pentru care își aruncă în foc fără de cruțare, dar tot odată și fără de rezultat, Italianii, batalioane după batalioane, pe înălțimile platoului dela Doberdo. Trupele generalului de infanterie Kövess, cărora li se socotește spre laudă și fapta aceasta, au înaintat, ocupând sat după sat, din țara Muntenegrului, iar telegramele din urmă vestesc că Duminică seara au intrat în Scutari, oraș din hotarele Albaniei, unde își aflase mai în urmă regele Nichita, loc de adăpost și de odihnă.

Pertractările de pace totuși din anumite pricini pe cari noi nu le știm încă, nu s'au început, ci deocamdată se urmează înainte cu desarmarea soldaților muntenegrini, care nu este întâmpinată pretutindea cu egală bunăvoință din partea populației. Iată dară ce-a însemnat să te aliezi antantei și să pui în joc tot ce-ți era mai scump. Rusia, care se mândria odinioară cu titlul ei de ocrotitoare a micilor nații de Balcani, și Italia, care îndemna și pe alții să întreprindă de ea în horă, și mai cu seamă pe România, stău nepăsătoare, privind cu un zâmbet pe buze, cum se destramă țări, cum se zdrobesc dinastii, și cum ead sfârmate coroane cari im-

podobeau mărețe frunzi de domnitori. Aceste popoare mici își îndreaptă ochii în toate părțile, să vadă nu le vine un ajutor de undeva, o mântuire. Anglia, zgârcită ca totdeauna, abia azi s'a hotărât să chieime sub steag pe negustorii ei plini de interese bănești, și numai Franța trimite trupe de ajutor la Salonic, de și interesele ei sunt cu mult mai mici în Balcani, decât să verse un singur strop din nobilul ei sânge și să arunce o singură ghiulea pe acele plaiuri îndepărtate. Nenorocirea o bagă sub aripile ei crude și pe Grecia, al cărei pământ e amenințat să fie pus-tiit de armate străine, cari stau gata să-și măsoare puterile în inima ei. Aproape toate insulele i-au fost ocu-pate, iar regele Constantin în zilele tre-cute, se plângea într-una din gazetele Americii, că antanta calcă în picioare drepturile popoarelor, pe cari în alte locuri se ține chemată și îndreptățită de-ale apăra!

Francezii cer cedarea în-dărât a Basarabiei României!

Intrarea României ar decide soarta răs-botului. — Rusia să repare greșala ce a făcut față de România! — Influența înțelegerii cucerește teren în România. — Părerea unui ziarist ungar.

Intreagă gazetăria franceză a început o vie luptă ziaristică cerând Rusiei darea îndărât a Basarabiei către România.

Astfel, în numărul de ieri al ziarului francez „La Victorie,” d. Georges Bienaimé publică un articol în care autorul recunoaște în modul cel mai deschis marea însemnată a micii Românie pentru cauza înțelegerii. Autorul articolului dojenește aspru pe Rusia pentru că nu cedează României Basarabia, asupra căreia România are drepturi mari.

A sosit vremea — spune d. G. Bienaimé în articolul său — când intrarea în bătălie a unui stat mic ca România poate să aibă puterea hotărâtoare asupra războiului. Bulgaria cu o populație mai mică și mai săracă decât România, dar cu toate acestea sabia ei a aruncat oarecare greutate în cumpăna războiului din Balcani. Putem socoti ca sigur, că România va arunca în front o armată de 7—800 mii oameni, firește dacă va fi provăzută cu arme și munițiuni.

România are dragoste față de Franța și Anglia, pe Italia o iubește ca pe o soră latină, iar pe Ungaria și pe Austria le urăște. Pentru ce ea, totuși, nu s'a alăturat armatelor ruse și pentru ce ea nu a atacat Ungaria? Pentru că România are o veche răfusală cu Rusia. Diplomația rusească totdeauna a făcut pe surdul, nevrând să ia cunoștință despre pretențiunea României de a i se ceda Basarabia.

D. G. Bienaimé cere Rusiei cota-sale, a cărui imperiu european singur este de 400-ori mai mare ca regatul

român, și o roagă să cedeze României Basarabia, pe care Rusia i-o luase. Franța, Anglia și Rusia, au recunoscut României dreptul asupra Basarabiei, iar Congresul dela Paris, care s'a ținut după terminarea războiului din Crimeea, obligase pe Rusia să cedeze României jumătatea Basarabiei, partea dela Marea Neagră până la gura Dunărei. Inșă în anul 1878, când Românii ajutară pe Ruși la asediul contra Plevnei, ca răsplată Rusia a răpit României Basarabia, dându-i în schimb Dobrogea.

Dar Rușii n'au putut rusifica noua provincie, a cărei populație o formează $\frac{3}{4}$ Români, o parte neînsemnată de Ovrei, iar restul coloniști, mai ales Nemți. Numai singură administrația e rusească.

Cât e de mare deosebirea între Basarabia administrată de Ruși și vecina Moldova românească! Basarabia n'are căi ferate, n'are drumuri de țară, n'are industrie. Administrația rusească e preocupată de alte lucruri încât să-și mai bată capul cu introducerea fie chiar și a celor mai mici reforme. Românii basarabeni mai bucură rămân analfabeți decât să meargă la școala rusească. Administrația rusească nu e pentru poporul, pe care l conduce, ci poporul e pentru administrație. Datoria popo-rului este să-i hrănească pe acești sluj-bași, să-i susține și să-i plătească.

Din această pricină apoi această administrație este o piedică în calea întoarcerii Basarabiei, sau a dăruirii autonomiei pe scama Poloniei și a Lit-vaniei, deoarece atari fapte ar lipsi de oficii pe acești funcționari.

Guvernul răs trebuie să cunoască odată acest adevăr și să ia poziție față de împotrivirea administrației.

Până acumă partea învingătoare a fost totdeauna administrația. *Iată deci motoul pentru ce România nemulsumită (neîmpăcată) nu se mișcă, iar crâncenul războiu își urmează firul.* Războiul s'ar sfârși, poate mai curând, dacă s'ar ceda României, ceace pe dreptul se cade.

Ziarul „Az Est” din Budapesta publică următoarea corespondență dela trimisul său special din Sofia:

„După știrile din București sosite aci se poate spune că debarcările de trupe dela Salonic, precum și faptul că înțelegerea face mari efortări și în tot cazul ea pregătește mari planuri, — fac mare impresie în România.

Faptul, că armatele puterilor înțelegerii și au pus piciorul în Balcani, a făcut să se întărească în România simțămintele pretenției antantelor așa că sinula întregii țări în mare parte stă sub influința întâmplărilor dela Salonic.

În București lumea a început iarăși să aibă încredere în împătrita-înțelegeri și să crede, aci, că Englezii și Francezii își vor putea păstra pozițiile lor la Salonic și că aceștia vor ieși învingători față de trupele Puterilor centrale.

E curioasă declarația d lui Vintilă Brătianu, fratele prim-ministrului I. Brătianu, făcută la Cercul de studii al partidului liberal, că părerea Saloni-

cului, de către împătrita înțelegere ar însemna omorârea înțelegerii.

La primăvară se va hotărî dacă se va face ori nu această sinucidere.

Nu se știe dacă d. V. Brătianu a voit oare să spună că la primăvară România va ieși din neutralitate și va intra în războiul acesta, dar în tot cazul se poate face prevestirea sigură, că hotărârea României atâră de faptul dacă Anglo Francezii vor putea ori nu să țină Salonicul.”

DEPEȘI.

Lupte mari pe frontul francez.

Francezii iau ofensiva în Champagne

Geneva. — „Journal de Genève” anunță că în Champagne Francezii se pregătesc de o mare acțiune împotriva Germanilor. Pe întreaga linie se desvoaltă o acțiune foarte mare. Focul canonadelor dau dovada unei pregătiri serioase. Se vede o unire între sllințele de pe frontul rusec și evenimen-tele din sud care vor să înfrângă și aici forțele Germanilor.

Paris. — Agenția Havas anunță că președintele Poincaré, care săptămâna trecută a vizitat frontul din Artois, săptămâna aceasta, în tovărășia lui Joffre va merge în Champagne unde se facepe oarecare mișcare mai pronunțată.

Milano — Corespondentul din Paris a lui „Corriero della Sera” anunță că toate semnele denotă un început de activitate vie pe frontul apusean. Canonadele încrucișate de până acumă din toate aripile frontului au fost întovărășite de violente lupte infanteriste. Nainte cu câteva săptămâni în Franța s'au lansat diferite șvonuri despre trimiterea germană de trupe, nici până acum însă n'au sosit știri pozitive despre această situație. Evident însă, că luptele din Champagne vor deveni pe fiecare zi tot mai vehemente.

Basel. — După câteva luni de odihnă, luptele violente de odinioară de pe frontul Sondermach-Intzeral-Münster-Lingenkopf au relnceput. Comunicatele oficiale nu relevează importanța acestor războaie. În comunicatul francez dela 12 Ianuarie se spune numai atât că la nord de Mezeraul, în Vogese, artileria franceză a început canonade cu izbândă. Din comunicatul lor însă se întrezărește că Germanii stăpânesc încă Reichackerkopf și Mülbachul. Pentru Reichackerkopf se vor da lupte tot așa de desperate și atacuri vehemente ca cele din lunile Iulie și August a anului trecut, când nizuințele Francezilor de-a sparge rândurile germane au rămas zadarnice. Toate atacurile de până acumă au fost respinse de către Germani și cu toate canonadele franceze pe unul dintre sectoare au reușit să înainteze.

Amsterdam. — Lut „Telegraf” și se anunță din Middelburg că din direcția malurilor belgiene se aud vehemente canonade.

Retragerea trupelor engleze din Faleron.

Din Sofia se anunță:

Conform unei știri sosite din A-

tena, ministrul grec de interne a protestat energic din cauza debarcării la Faleron (portul oraşului Atena) şi a anunţat şi pe ambasadorul francez că, dacă în decurs de şase ore nu debarcează trupele debarcate, armata greacă va primi ordinul să procedă cu armele. După această enunţiere, cei doi ambasadori s'au sfătuit la olaltă şi au decis, să retragă trupele debarcate. Înainte de imbarcare Englezii şi Franzezii au cercetat portul, ca să se convingă, că acolo nu e nici o bază pentru submarinele germane.

Lupte la canalul Suez.

Din Lugano se anunţă cu data de 21 Ianuarie:

Ziarul „Ordine“ relatează din Cairo, despre o luptă între mici detaşamente turceşti şi trupe engleze la canalul Suez Englezii au avut 62 morţi şi ofiţeri răniţi.

Deţinerea consulului german din Mytilene.

Agencia Havas comunică cu datul de 15 Ianuarie:

Consulul german din Mytilene a fost deţinut, de oarece a fost suspicios, că a agitat contra aliaţilor. Consulul a fost transportat pe crucişetorul auxiliar „Toulon“, apoi pe un alt crucişetor, pe care a deţinut şi pe consulul german din Salonie. Tot cu acest crucişetor au fost transportaţi şi 100 de Turci, cari apoi au fost debarcaţi la Ajaccio.

Gvernul sârb pe insula Corfu.

După un comunicat al ziarului „Secolo“, guvernul sârb s'a oprit pe insula Corfu.

Marele consiliu al ententei în Londra.

Din Rotterdam se anunţă cu datul de 19 Ianuarie următoarele:

Briand a sosit ieri seara în Londra. Ententa va ţine azi un consiliu şi acesta e şi scopul călătoriei lui Briand în capitala engleză.

Luptele din Basarabia.

Frontul basarabian este astăzi în atenţia lumii întregi şi toţi urmăresc cu multă luare aminte operaţiunile care se desfăşoară pe acest câmp de lupte, deoarece puterile aliate în Impătrita Înţelegere aşteaptă cu mare nerăbdare ca noua ofensivă a Ruşilor dela frontiera Bucovinei să îtoarcă spre bine soarta războiului, care, începând din Mai 1915, li-a fost şi li-a rămas atât de vitregă. Se vesteşte că însuşi Tarul Nicolae, însoţit de generalul francez Pau a venit la Mohilău (Mohilev) ca să intrarmeze şi însufleţească trupele prin prezenţa sa. Ofiţerilor li se împărtăşi un anumit ordin de zi, în care li se spunea că 12 regimente stau îngrămădite pe acest front îngust, astfel că ţinta hotărâtă, cucerirea Cernăuţului, numai decât va trebui să fie ajunsă. Voiau Ruşii cu orice preţ ca sărbătorile pravoslavnice ale Crăciunului să le prăznuiască, ca buni creştini, la Cernăuţi. Şi au pornit a da năvală îngrozitoare asupra liniilor noastre, scoperindu-le cu o grindină deasă de ghiulele, obuze şi şrapnele şi apoi înaintând în valuri nesfârşite spre a lua cu asalt întăriturile noas-

tre; dar sub focul îngrozitor al artileriei şi sub ploaia de proiectile ce curgea necentenit din mitralierele noastre, bine aşezate şi mânuate cu măiestrie, şi ruri întregi de duşmani se prăbuşeau şi deasupra lor alte rânduri cari urmau, astfel că la urmă şi Ruşii îşi clădiseră din partele o nouă şi stranie întăritură formată de mormane lungi şi îngrozitoare de cadavre omeneşti. Rândurile noastre de garduri împletite din sârmă ghimpată şi hrănite de un puternic curent electric, s'au dovedit a fi un mijloc puternic de apărare. Fiind cu neputinţă a se apropia de aceste linii din cauza curentului electric, Ruşii trimeau ţintaşi buni cari să arunce asupra gardurilor juveţe de hodgoane groase ca apoi să le poară răsturna; numai că mai curând decât gardurile ghimpate se răsturnau ţintaşii sub focul ucigător al mitralierelor. Pierderile Ruşilor în aceste lupte ajung numărul de 50.000 morţi şi răniţi.

Ca un zid de oţel li s'au pus în preajmă bravele noastre batalioane, cari nici că s'au clintit din loc când s'au izbit de ele acel potop de urgenţă.

Avem de a datori bravurei trupelor noastre că ni-a fost dat de astă dată să petrecem sfinţele sărbători fără de onspeti nepotţiţi — scrie un ziar românesc din Bucovina.

Cernăuţul îşi are înfăţişarea sa obicinuită: fiecarele îşi caută de treabă, strădele sunt pline de viaţa unui oraş mare şi lumea se urată obicinuită cu bubuitul îndepărtat de tunuri şi cu sbârânitul aeroplanelor.

Pe frontul galitan, în sectorul Turnopol—Trembovlă, Ruşii au adunat 800 000 oameni cu 3500 tunuri. Scopul lor pare să fie ca să mai uşureze frontul francez şi italian şi ca să i silenscă pe Austro-Germani să scoată trupe din Baleni. Dacă în adevăr aceasta este intenţiunea Ruşilor, atunci sbuciu mările lor vor trebui să rămână zadarnice şi de astă dată.

Lupta s'a încheiat în Bucovina.

Impresia marilor pierderi pe cari duşmanul le-a îndurat în 19 Ianuarie în luptele dintre Toporocz şi Bojan, l-a silit să facă o pauză. Aici ca şi pe alte părţi ale frontului nord-ostic, excepţionând lupte de artilerie, a fost linişte.

O escadră aeriană rusească a trecut peste regiunea la sudost dela Brzeczany şi a aruncat bombe, cari însă nu au făcut nici o pagubă.

Bătălia de Anul-nou

Bătălia dela Anul-nou din Galiţia ostică şi de pe frontul Basarabiei, despre cari din motive militare nu putem da amănunte, le putem socoti încheiate. Pe toate punctele frontului de o mie trei sute chilometri, am secerat cele mai desăvârşite izbânzi. Infanteria noastră eroică, care întrece toate laudele sprijinită de artileria puternică a apărat toate poziţiile noastre, de multe ori faţă cu duşmanul numeros. Marea bătălie dela Anul-nou, dată în partea nord-ostică a Austriei, începuă la 24 Decembrie cu mici intreruperi a ţinut douăzeci şi patru zile. Multe regimente au fost în necentenitul foc 17 zile. Or-

dinul de zi către soldaţii Ruşii, declaraţi prizonierilor şi comunicate oficiale şi semioficiale ruseşti din Petrograd adevărate că atacurile armatei sudice ruseşti au fost conduse de înalte scopuri politice şi militare. Conform acestor scopuri, masele de oameni trimise împotriva noastră, au fost foarte numeroase.

Fără să isbutească Ruşii au pierdut în morţi şi răniţi cel puţin 70.000 oameni, iar prizonieri am făcut peste 6000 soldaţi. Facând o reprivire asupra armatelor noastre, în victoriile acestor lupte s'au făcut părtaşe toate naţionalităţile monarhiei. În Galiţia ostică duşmanul a început noi concentrări de trupe. Alte evenimente însemnate la nord-ost nu sunt.

Bombardarea porturilor bulgare Dedeagaci şi Portolagos de către flota anglo-franceză.

Sofia. — Agenţia telegrafică bulgară anunţă oficios:

La 18 Ianuarie la 8 ore dimineaţa, a apărut în faţa portului Dedeagaci o escadră duşmană compusă din 24 vapoare de războiu. La ora 9 42 vapoarele aceste au deschis focul asupra oraşului şi împrejurimilor. La prânz bombardarea s'a terminat şi vapoarele s'au îndreptat în largul Mării. Jertfe omeneşti nu s'au semnalat. Au fost omorâţi 4 cai.

În aceeaşi zi, o escadră de 16 vapoare duşmane au bombardat dela 8 dimineaţa până la 1 după amiază Portolagos. După amiază nu reluat bombardarea. Apoi s'a retras spre insula Thasos. Nu s'au semnalat jertfe omeneşti.

Flota Înţelegerei operează încă la Dardanele.

Constantinopol. — Un monitor duşman însoţit de un vapor cuirasat şi 7 căutători de mine sub protecţia a trei torpiloare au pătruns în golful Saros şi au deschis un foc puternic în direcţia spre Gallipoli şi alte puncte. Bateriile turceşti au răspuns energic, Trei şrapnele au lovit vaporul cuirasat, care s'a retras împreună cu monitorul. După amiază aceleaşi vapoare au revenit şi au deschis un nou foc în aceeaşi direcţie. Artileria noastră a provocat un foc pe vaporul cuirasat.

De ce s'a predat Muntenegru.

»Nrul de azi al ziarului „Local-Anzeiger“ aduce următoarea ştire senzaţională din Roma:

Din loc competent se spune, că după o lipsă de o jumătate an s'a înapoat Regele Italiei la Roma de pe câmpul de luptă, ca la dorinţa Reginei, să trateze cu ministrii asupra sorţii Muntenegrului.

Regina, care e fiica Regelui Nichita, căuta cu orice preţ să înduplece pe soţul seu, ca să intervină în mod decisiv în interesul Muntenegrului şi dacă va fi de trebuinţă să nu se împotrivescă ca Montenegro în scopul mântuirii sale, să înceapă tratative de pace cu Austro-Ungaria.

Regale a cercetat amănunţit situaţia cu ministrii şi înalţii militari. Se zice că militarii au sprijinit ideea încheerii unei păci separate între Mo-

narhie și Montenegro. Dar ministrii sunt în contra, căci se tem că o pace separată a Montenegrului va avea urmări politice neplăcute. Ministrii cred că și convenția cu Anglia și puterile Ententei împiedecă o pace separată, de aceea au sprijinit propunerea să se trimită Montenegrului ajutor militar mai mare.

Militarii însă au protestat contra extinderii teritoriului de operațiuni asupra Montenegrului, declarând că Cadornă nici să audă nu voiește de o retragere a unei părți a trupelor de pe front spre a le trimite în ajutor Montenegrului.

Pentru orfelinatul românesc din Sibiu.

Orfelinatul românesc din Sibiu despre care am vorbit, e fapt împlinit. Consistorul arhidiecezan în ședința sa din 4-17 Ianuarie cu un singur glas și însușește a hotărî înființarea lui.

În clipa aceasta atât de sărbătorească pentru neamul nostru, gândul nostru se îndreaptă spre chipul de patriarh a mitropolitului dela Sibiu Excelenta Sa părintele Ioan Meștanu. Il felicităm din suflet pentru lucrarea măreață, prin care încununază o viață bogată în fapte bune. Nu se putea o încoronare mai vrednică și mai creștinească. Suntem siguri că marele mitropolit va contribui cu o sumă foarte însemnată la înființarea orfelinatului, care din generație în generație va vesti lauda numelui Său și fapta măreață a mitropolitului va fi urmată de toți episcopii români ai patriei noastre. Primească patriarhul dela Sibiu închinăciunea noastră și mulțumita adânc simțită a întreg neamului românesc.

În Sibiu a mai contribuit pentru orfelinat 200 cor. veneratul președinte al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român d. Andrei Bârseanu.

Se mișcă și Teara-Românească și care în urmă a trebuit să tresară mai întâi la chemarea noastră îndușoasă pentru dulcii copilași, cât au adus pentru neamul nostru jertfa cea mai mare, viața părintelui lor? Este înima, care însușește viața apostolului românismului, este soția dlui Nicolae Iorga, este doamna tubită Ecaterina Iorga născ. Bogdan, care a vestit trimțerea sumei de 3000 lei pentru orfelinatul românesc din Sibiu. Pilda a ceasta înălțătoare va avea răsunetul său în Regatul-Român. Și noi vom trece cu numele toate familiile boereste din Teara-Românească și suntem conștienți, că vom avea de arătat darurile lor prințare pentru unteul orfelinat al celor 4 milioane de Români din Ungaria și Transilvania.

Și acum ochii noștri se umezesc de lacrimile îndușerii, când ajungem la rândurile ce le scriem. Gazeta «Românul» a primit la redacție scrierea următoare:

Poșta militară Nr. 60

Conduși de sentimentul acela nobil, care pe toți trebuie să ne lumineze în zilele acestea grele, ne am hotărît că suma de 100 cor., adunată de feciorii

români dela batalionul 28, 23 vânători și regimentul 33, cu ocaziunea sfintelor sărbători ale Nașterii Domnului, reamintind în sufletele soldaților datinile noastre religioase din ajunul Crăciunului, să o dăm pentru orfelinatul, ce se va edifica în Sibiu.

Nădăjdum, că fapta aceasta va fi urmată de toți soldații români.

Cu stimă:

Petru Bacoș, Augustin Poso, Partenie Cădar, Vasile Micuța, Iosif Ștepanescu și Partenie Sima, soldați la batalionul 28 de vânători.

O, scumpe suflete românești. În fața dușmanului, în mijlocul primejdiei de moarte voi v-ați adus aminte de copilașii voștri și i lăsați în grija neamului grăbind prin pilda voastră să tresăltați toate inimile trașilor de pretutindeni. Viteji români, Dumnezeu să vă albă în paza sa!

Cu acești bani suma colectată de „Românul” pentru orfelinatul din Sibiu se urcă la numărul de 1866 cor. 78 sil.

Un notar român pentru predica bisericească.

— Dimitrie Machi Ardelean. —

Dumnezeu a fost înmormântat în Giula-Vârșand notarul român al acelei comune Dimitrie Machi Ardelean, care a răposat în vârstă abia de 63 de ani. Toți, călîi sau cunoscut, știu că veselul și glumețul Machi Ardelean este român cinstit, creștin bun și om de omenie. Moartea a pus în lumină deplină cinstea acestui bărbat, sprijinitorul tuturor intereselor românești. Trăind în mijlocul sătenilor români Dimitrie Machi Ardelean a aflat lipsa cea mai mare a poporului nostru: morală creștinească întemeiată pe înțelegerea învățăturilor lui Christos. Bunul român a înțeles și aceea, că dintre mijloacele înaintării alături de pilda cea bună este mai presus de toate cuvântul, răspândirea lui prin predică. Prin localurile consistoriilor noastre, prin coloanele roștelor bisericești, la întruniri preoțești gândul cel mai obișnuit, dar cel mai puțin înfăptuit este: predica bisericească. Am auzit vlădici și mulțime de alți oameni luminați vorbind de trebuința predicii bisericești, dar pentru promovarea acestei fapte de cel mai înalt interes pentru viața morală a poporului nostru nu s'a făcut niciun lucru de însemnată. Notarul român Dimitrie Machi Ardelean care ne spunea mereu povești, învaselele oricărei societate prin seninătatea fii sale, nu ni-a vorbit niciodată despre amvonul bisericești, dar la moarte el a făptuit pentru predica bisericească mai mult decât toți vlădicii noștri de până aici, afară de Șagana: — notarul Dimitrie Machi Ardelean a lăsat o fundațiune de 10.000 cor. cu mențiunea, că din venitele acestei fundațiuni să se dea ajutoare la perfecționarea predicii în predică și peste tot să se promoveze predica bisericească. Machi Ardelean a fost om sărac și nu este mare suma, ca a lăsat-o dănușul pentru predicatori, dar el a arătat o trebuință deosebită a bisericești noastre, a adresat semn neiertător bisericilor noastre și a deschis calea spre înfăptuire. Episcopii noștri vor trebui să stea îngândurați în fața acestui lucru. Fundațiunea notarului Dimitrie Machi Ardelean a arătat cea mai însemnată întrebare a bisericești românești, și ea trebuie delegată dacă nu vom să rămânem rușinați în fața mortului dela Giula-Vârșand.

Unul creștin Dimitrie Machi Ardelean odihnea-se în pace!

Despre moartea regretatului nostru amic familia a lăsat următorul anunț înnebral:

Cu inima frântă de durere aducem la cunoștință rudeniilor, amicilor și cunoșcuților, că mult iubitul nostru soț, frate și ginere Dimitrie Ardelean, notar comunal, după suferințele grele, Sâmbătă în 2 (15) Ianuarie la ora 5 jum. a

m., împărțit fiind cu sfintele Taine, după un serviciu de 33 ani împliniți în postul notarilor, în etate de 63 ani și-a dat sufletul nobil în mâinile Creatorului. Rămășițele pământești ale scumpului răposat s'au așezat spre odihnă vecinică Duminecă la 3 (16) Ianuarie a. e. la 2 ore p. m. după rânduiala bisericești gr-or. române în cimitirul din loc. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! Giula-vârșand, la 2 (15) Ianuarie 1916. Ilana Machi Ardelean născ. Németh, soție. Petru Ardelean, frate. Gherasim Serb și soția Maria Chirilescu, Elena Németh născ. Antalffy, soț și soacră.

Partea literară.

Din Galiția.

Când Teofil prietenul lui «domnu Mitică», s'a întors din locuri depărtate, era vara pe sfârșite și cocostărcii se pregăteau de lung călătorie. Domnul Mitică și el se pregătea de școală: trebuia să înceapă a patra clasă. Grav, liniștit și serios cum era, nu putea să areze o gălăgioasă bucurie pentru întoarcerea flăcăului bucovinean dela război; dar era alături mulțumit și fericit, asta i se putea citi în ochii blânzi albaștri, îngropați sub fruntea cu arcade puternice: jucau în ei două luminiște blânde, ca două puncte de soare în două boabe de rouă.

Când Teofil plecase la mijlocul toamnei, spre murele războiului al popoarelor, băntul îl crezuse pierdut, fără întoarcere. Scrierile lui, din fundul Austriei germane și mai pe urmă din munți Galiției, întăriseră în copil această credință și adese amintea părinților lui cu o voce scâzută, în tăcerea odăii, sub lampa liniștită, despre omul său. — Poate n'are să se mai întoarcă! — Asta o spuneau întrebărilor și gândurilor lui. Până mai ieri fusese tovarășul lui în împărăția unei liniștite livezi, în crângurile dela marginea orașului: era povestitorul lui de basme și cântăreț dintr'un caval lung; și acum se dușese să moară în visorurile erzii!

Și întâi că într'o bună zi cu vânt aspru dela minză-noapte, Teofil s'a întors. Domnu Mitică știa numai că prietenul său fugise din Basarabia și că stătuse lungă vreme în unul din spitalele noastre. Deci pe lângă bucuria ce o simțea, avea și o mare curiozitate: să afle ce fusese pe acolo, departe în război; de aceea prânzul pentru el, vădit era prea lung. Marturisii cu oarecare sfială mamei, «că s'a săturat» și începu să se frământa neliniștit pe acun.

Băntul să duse să-și caute prietenul.

Era într'o Duminecă; treburi gospodărești nu erau. Vacile umegau liniștite sub șopronul lor și găinile se aciuaseră sub tufele de trandafiri din fundul ogrăzii. Numai patru piciri peștri se aburaseră pe acoperișul pivniței și de acolo dedeau drumul pe vânt tipătului lor strident: păcat — păcat — păcat!

Teofil fuma în ușa grajului dintr'o țigaretă lungă. Copilul se opri în fața lui și-l privi curios.

»Da! dece, Teofil, acum fumezi?

— Iacă, fumez, cucoșășule. M'am întors cu nărav de pe unde am fost.

— Hm! — Da de ce tipă picirile cele așa de tare?

— Nu știu, cucoșăș Mitică, Să le întrebăm!

Amândoi începură a râde: după aceea, din pricina vântului, se retraseră în fundul ogrăzii și se așezară cu spatele la o căpiță de păpușoi de curând tăiași. Acolo la dos, era liniște. Vântul făcea numai prin prejur și pe deasupra. Și le intra în nări un miros pătrunzător de pănuși și mătase uscată de păpușoi. Din când în când ca niște fluturi roși, cădeau

asupra lor, tremurând, cele dintâu frunze moarte
ale anului.

Copilul se grămădi bine în cuibășorul lui

și zise c'un simțământ de mare ferecire:

»Ei, Teofil spune cum a fost».

Flăcăul zărîi capătul de țigară, își vâri

țigăreța de trestie în chimir, sculpă pîntre dinți
se șterge la gură cu dosul mîinii, după aceea
se cuibăși și el lângă copil.

Lucrările de apărare ale Englezilor la Salonic.

În legătură cu războiul european, despre
Salonic nu s'a vorbit în timpul din urmă așa
mult, ca despre orașul Salonic. Și de ce? Doar
Salonicul nu e pe teritoriul nici unuia din sta-
tele războinice? Ei, d'apoi poate tocmai din pri-
cina asta!

Salonicul e un oraș cu port de mare pe
coasta Mării Egeice. Înainte de războiul bal-
canic acest oraș se ținea de Turcia, dar la pa-
cea dela București el a fost dat Greciei, d'im-
preună cu o bună parte de teritoriu turcesc află-
tor în jurul lui. Tot la pacea dela București
s'a mai primit Grecia și Cavala, al doilea oraș
cu port de mare pe coasta Mării Egeice. Cu
hotărîrea asta a păcii dela București s'a învoit
foarte greu Bulgaria, care încă doria să pri-
mească acel colț de pământ, prin ceea ce să-i
fie cu puțință a eși mai bine la mare. În fine
pacea de atunci s'a încheiat, iar Grecia a ră-
măș stăpână pe acele teritorii.

Dar a urmat acum războiul european, care,
după cum vedem, s'a întins până departe în
Balcani. Bulgaria încă s'a dat pe partea pu-
terilor centrale: Austro-Ungaria și Germania.
Aceasta împrejurare le-a tras o mare dungă în
socotelile Francezilor și Englezilor, cari în tim-
pul din urmă au făcut cele mai mari încercări,

ca să tracă Grecia pe partea lor. Dar Grecia
a răspuns mereu, că ea nu vrea să se amestece
în război, ci rămâne neutrală.

În acest timp armatele austro-ungară, ger-
mană și bulgară au cuprins Serbia și aproape
întreg Muntenegrul. Francezii și Englezii au
voit să ează în ajutor Serbiei, aducând trupe
peste Salonic. Dar a sosit târziu și puțin. Prin
ocuparea Serbiei s'a liberat linia ferată peste
Belgrad spre Sofia și Constantinopol. Acest lu-
cru a băgat în răcori pe Francezi și Englezi.
Îndeosebi Englezii au mers temere, că prin le-
gătura puterilor centrale (Austro-Ungaria și Ger-
mania) cu Turcia, peste Serbia și Bulgaria, ar-
mata turcească va primi mereu arme și muniție,
iar după aceea se va rescula contra Englezilor,
cari stăpănesc în Egipt și alte părți din Per-
sia și Indiile Asiei.

Pe de altă parte Englezii au văzut, că
nu pot lua nici Dardanelele, de unde să în-
ainteze spre Constantinopol. De aceea, să vede
că ei și-au luat de țintă, ca să impedeze mă-
car înaintarea armatelor noastre. Dar cum?
Doar Englezii și Francezii n'au nici un teritoriu
în Balcani?

Prin aceea că se întăresc la Salonic și
jur! Acest teritoriu de și e grecesc, Englezii au

pus cu puterea stăpânire pe el. Ce e drept,
ei zic, că după război îl dau iar înapoi Greciei.
Și cum Grecia are mai toată granița pe coas-
tele mării, nu se poate lua taro în de rău
cu Englezii și Francezii, altcum aceștia, cu
ajutorul vapoarelor de război, odată îi pră-
desză Greciei toate orașele și ținuturile din
aproiereea mării. Ba n'ar mai lăsa nici în-
intrarea vapoarelor cu mărfuri în porturile gre-
cești. Iar Grecia e silită a aduce multe bucate
din alte țări; pe de altă parte ea face negoț și
cu diferite mărfuri din țările orientale.

Astfel fiind Grecia a fost silită a lăsa Sa-
lonicul Englezilor, cari acum fac aci mari întă-
rituri de apărare, pentru cazul că iar ataca ar-
matele noastre aliate, sau se poate, că chiar ei
vor fi voind să iee mai încolo atacul contra
Bulgăriei ori Turciei. Până de prezent, se zice,
că peste 200 mii de soldați au fost debarcați
(dați jos) la Salonic. Milioane de saci cu nășip
s'au adus, nenumărate șini de fer, întărituri cu
ciment (dupăcum se vede și în chipul de-ălă-
turi), garduri cu drot și gropi de apărare, până
la depărtare de zeci de kilometri dela Salonic,
— la toate acestea au lucrat Englezi și Fran-
cezi din răspuneri în timpul din urmă. Că ce
ros: au, o să vedem în viitor!

„Să-ți spun dela început: întrebă el.

— Sigur.

— Atunci trebuie să-ți spun că m'am dus cu trenul până cine știe unde, hăt la mama dracului, unde era batalionul 27 de țigheri.

— Așa se chiamă vânătorii pe nemțește?

— Da. Și m'am dus acolo, într'un târg numai de nemți. M'a îmbrăcat și m'a pus la instrucție. Mâncam doimeam și făceam mustru. Învățam cum trebuie să ne luptăm și să omorăm oamenii. Șatâta.

— Cum atâta?

— Atâta a fost la început. Să vezi. După ce-am învățat noi acolo de toate, eă ne desfășurăm, să tragem cu arma, apoi m'a luat și m'a dus la munte, ș'acolo am învățat cu alții să mergem pe omăt cu schi. Aveam la picioare patine lungi, de ici până hăt colo și umblam pe scoarța omătului: iar la vale ne duceam ca vântul!

— Patinele aceste se chiamă schi?

— Da. Și după ce-am învățat să ne dăm cu schi, de umblam și săream cu ele ca la panaramă, apoi ne a pus în tren ș'am umblat noi șase zile și șase nopți, până ce am ajuns în Galiția, unde erau Rușii și bătea tunul. Asta i.

Baiatul închise ochii, c'o ușoară infiorare de mulțămire. Amândoi ascultau un răstimp vântul care șoșotea în livadă. Soarele trecut de crucea amiezii, avea o lucire palidă și melancolică.

Flăcăul urmă, — privind în gol cu ochii lui verzi plini de stropituri fine, negre.

Am intrat în șanțuri într'o noapte, pe frig și umezeală; și duceam cu mine cucoanele toată zest ea. Aveam în spate o raniță de vițel cu părul pe ea, și întrânsa de toate: schimburi, flanele, jalcă de hârtie, două părechi de bocănci, o manta de cauciuc pentru ploaie, o manta albă ș'o cușmă tot albă, pentru luptele de omăt; nu mai vorbesc de mantaua cea groasă de ștofă, de cojocel și căciulă; pe lângă aceea îmi duceam ca culbecul casa în spinare, adică cortul și așternutul... Uitam de mânuși și manșon. Eram ca niște cucoane. Fumam țigară, puneam pușca dinainte, îndreptată spre Muscal și văram mâinile în manșon.

— Dar ce? așa fac cucoanele? mormăi domnul Miucă?

— Nu știu, dar noi așa făceam. Și mi purtam în gheabă și prin patroutășe o mulțime de cartușe.

Mai degrabă sămănai a cămilă decât a cucoană.

— Hai să zicem că sămăneam și a cămilă, nu te supăra. Și m'am așezat eu acolo în șanțuri umeze cu toți tovarășii mei, — toți lumii străine. Nemți erau pușini; ici colo câte un român de-ai noștri; iar rușeni puzderie. Vorbeau ei în limba lor, eu nu înțelegeam nimica. Și cum era noapte împrejurul meu și eufla un vânt rece și jilav dela Muscal, m'am văzut eu singur și măhnit, ș'am înțeles că m'am apropiat de locul unde-i țintirimul neamurilor. Și să vezi cucoanș Mitică, m'am gândit la cei de acasă dela mine, și m'am gândit și la mata, cât de bine petreceam noi vara cealaltă, când cântam din fluer și n'aveam nici o grijă ca mierla. Îmi puneam cușma pe o sprâncenă și nu-mi păsa de nimic. Acum, mă gândeam, am ajuns un ceas de cumpănă. Poate mi-i scris eă mor, — au să mă îngroșe aici și nime n'are eă știe nici unde mi-i mormântul! Stam eu așa și mă gândeam, ș'ndată văd lucind departe, în păclă, ș'aud îndată după aceea mugind tunul. Am tresărit. A sunat ș'a două bătăie înăbușită. Și eu așteptam să se întâmple ceva parcă. Nu s'a întâmplat nimica. Au clipit așa zările ș'an vuit adâncurile un răstimp, — pe urmă a tăcut și m'am liniștit. În umezeala șanțului m'a cuprins

eșă o amorțire. Clipoccam de semn, și tot tresăream și-mi aruncam privirile pe lângă pușcă, întinsul cenușiu de omăt care se infundă în negura unei văi. Pot să-ți spun, cucoanș Mitică, că tare am fost eu supărat și ș'ngur în noaptea aceea. Pe urmă, câtră ziuă, am auzit pe cineva, al treilea dela mine, dar destul de departe, — că eram așezați cam șase pași om de om, — am auzit pe cineva cântând încetișor în limba noastră moldovenească:

Galiție fără pustie...

Ți-am scris eu matale cântecul istic. Și cum cânta tovarășul acela, parcă s'a deșteptat și celalalt dintre noi, și-a spus ceva pe rusește (că era Rutean), a scăpărat și a început să se năchășcă acolo în fundul gropii, până ce a așătat, într'un fel de hrubă, un focușor mititel cât un ochiu. Ne-am tras eu de ici și celalalt de oincolo, câtră Rus, ș'atunci am cunoscut eu pe celce cânta: era un flăcău dela granița Marmureșului și-l chema Irimie Lipan. El știa rusește și se'nțelegea cu ruteanul de lângă mine; pe acesta îl chema Sidor Tucaliuc. — Și-am stat noi de vorbă; am gustat și câte-o gură de șhiboviță, până-ce a început să se arate zorile, așa ca o legie tulbure. Lipan acela era de mai de mult pe front și spunea el cum vin muscalii și dau bătălii și cum pătăio puștile toată ziuă și mugec tunurile ș'ai noștri șed în șanțuri și trag. Și așa mi-a plăcut mie glasul lui că parcă mi-a venit căldură la inimă. „Da Rusu trage în Muscal? întreb eu. — Rusu, zice el, trage și sudoie, când l se pare că n'a nimerit. Așta, Tucaliuc, îl om strășnic. Și grăind noi așa, s'a luminat încet-încet și-a început a veni pe vânt puf alb de ninsoare. Atunci am văzut bine pe Rusul mustăcios de lângă mine. Rădea, vorbea în limba lui și-și îndopa luleaua cu tutur. Înaintea noastră era o vale repede, în fund la părau, copaci tăiați răsturnați și tețele de sârmă ghimpată.

Tozmai trecea prin șanț pe lângă noi felifebelul nostru și ne dăden, pe nemțește, bun dimineața, când iacă, aud o pocnitură de pușcă în la capătul liniei și Lipan zice: Vin Muscalii Tucaliuc, de lângă mine, sudoie. „I-l ciudă că n'a apucat să îmbuce ceva!“ zice Irimie Lipan, și dă fuga la locul lui. — Aud comandă de foc, aud distanța opt sute de metrii, — și odată văd pe zarea dealului dimpotiva noastră călăreții Muscalilor, cu sulți lungi. Erau oameni mărunți și urți negri, Tătari de pustie, cu niște căciuli flocoase în cap, călări pe cai mititei și iuți ca focul. Se învălură repede spre noi, pe urmă se înșirară într'o fugă grozavă pe coasta dealului, în vreme ce începură a bate grăbit — baba baba — mitralierels dela noi... Disparură ca o furtună, pe pânza supțire de omăt. Și pe coasta dealului priuseră a se arăta, rari, trăgători vrăjmași. Atunci parcă m'am desmetecit și eu și mi-am adus aminta de comandă. Am pus încărcătorul în armă și am tras. După ce am tras m'am uitat, zimbînd cu prietenie, câtră Irimie Lipan. Și iar am pornit a trage. Și părăiau puștile cum, lit în lungul liniei și mitralierele. Și tunul se amesteca cu glas adânc și dela ei și dela noi. Și de pe coastă curgeau spre tufele păraului rânduri de trăgători muscali. În fundul văiei, la părau, se opreau și trăgeau adăpostiți, părăiau repede, fără întrerupere. Dar în scuturile noastre eram bine feriți. Ghiulelele treceau pe deasupra; gloanțele țiuiau și hăzăiau și fugiau nebune în lume... Lângă mine, Sidor Tucaliuc ședea ca la el acasă lângă focușorul lui, cu luleaua în gură: puneam liniștit încărcătorul în armă, îndreptat șava spre vale, fără eă se descoperi, pușca și mormăia, el în legea lui... Într'un timp și-a pus luleaua lângă focușor, a mai zvărlit pe cărbuni două gătege

de lângă movilița de ușătri pe care o avea lângă el, a scoas o bucată de slănină din raniță și a pârpalit-o pe jar, — și s'a pus ș'o mănăce cu pane. Punea deoparte slăniina pe pane și mai ardea un încărcător... Și muscalii tot coborau în valuri dealul. Dar se opreau la părau. Era până la ei patru sute de pași. Ș'acolo în văgăună, își găseau gloanș de pușcă, de mitralieră și giulele care să spărgeau deasupra. După un ceas au stat din venit. Apoi au cercat să treacă la asalt. Un mănunchi de oameni mai dârji și-au făcut loc prin crengărit și prin sârmă și i am zărit în josul râpoi, fioroși în stralele lor cenușii, cu șepile pe ochi și cu bacionetele îndălțate. Se îndemneau și răcneau. Dar s'au oprit gloanțele, i-au săcerat, și au îngenuchiat unii, iar alții s'au năpustit îndărăpt. Și a durat așa furtuna aceea de vuet și de împușcături până la ameză: atunci rânduri, rânduri au început a da îndărăpt dușmanii. Mulți căzuseră în răpa păraului. Mulți cădeu și pe costleșă, în retragere și rămănea pe zăpădi cu obrazele în sus, cu arma alături... Cel răniț se frământau și se mișcau într'una și'n jurul lor se păta omătul. Parcă mi se încrâncina carnea pe mine și mi se puneă o pânză fumurie în aiotea ochilor. Lângă mine eă făcuse mușuroi de suburi arse. Sidor își vedea de lulea și mormăia lângă focul lui.

Asta a fost, cucoanș Mitică, cea dintâi zi a mea de rășbolu. Și chiar câtră sară, mul după ce se retraseră Muscalii după deal, am pornit patrulă cu încă unșprozece soldași și cu un sergent neamș. Ne-am strecurat printre tufări în ponoarele păraului, și prin mănăcături de pământ, ne-am dus să recunoaștom ce-i dincolo de deal. Censul cât am trecut prin acolo locuri necunoscute și străine, a fost crâncen pentru sufletul meu: erav morți mulți în lungul păraului și de prin covruri de omăt auzeam vuet de răniț, — și atunci am cunoscut un glas moldovenesc: se văieta în limba noastră și se strigau pe nume flăcăi din Basraban. „Mă Grigore! mă Grigore!“ era unul care chieră fără continere!

Toștil tăcu deodată. Domnul Mitică ne îndrăzni să se întoarcă spre el. Îi simțea glasul schimbă și ochii tulburați. Rămăseră amândoi în cubul lor cald, neclintiți și tăcuți privind spre soarele șters, pe când vântul prevenitor do toamnă susura în jurule.

Mihail Sadoveanu.

Știrile Săptămîinii.

Sibiu, 27 Ianuarie 1916.

„Calendarul Poporului“ pe 1916 se eșpedeză mereu, după cum putem înaintă cu țiparul și legatul. Încă câteva zile, iar atunci vom avea din nou gata un număr mai mare de călindare, când apoi se vor putea trimite toște, ș'eșolut toate comenzile, fie ca aceste comande să se făcut de mai neinte sau numai acum mai pe urmă. Pe aceia, cari încă n'ar fi primit, li mș rugăm deci numai de câteva zile așteptare.

Cutremur de pământ. Miercuri dimineaș pe la ceasurile opt, și jumătate, s'a simțit în Sibiu un puternic cutremur de pământ. Tărul lui a fost neobicinuit de mare și a ținut în ș câteva secunde. Clădirile mari au simțit mai puternic zguduitorul, și spaima ce-i cuprinsese pe oamenii, i-au silit să iasă nebuni pe străzi, așteptând parca sfârșitul lumii. Înșintea cazarmei s'au îngrămădit soldați buimăciți de durduitor și bieții domni cari își beau de obicei în tihna cafeaua, la cafenea, cu capetele goale năvălind afară ca se scape de primejdie. Pământul a vorbit cu glas de furtună și măruntaele lui s'a

cutremurat! Oare n'o fi și acesta un semn al mâniei de sus, pentru multele noastre păcate și pentru sângele vărsat pe câmpurile de bătălie?

Cărți nouă. — *A. Cotruș: Sărbătoarea morții*, o carte de versuri, în cari se cântă suferințele grele ale ostașilor de pe câmpurile de luptă. Cartea aceasta a găsit un viu răsunet și-o minunată primire în toate părțile și deaceia o recomandăm și noi tuturor, cari doresc să citească ceva plăcut și demn de vremurile noastre. Prețul este 1 Cor. 50. Se află de vânzare în Sibiu la „*Librăria Arhidiecezană*“.

I. Broșu: „Siluete“ poezii de tot felul. Despre cartea aceasta s'au scris și s'au vorbit lucruri atât de frumoase în toate gazetele, încât nu mai avem nevoie să mai vorbim și noi mai pe larg despre ea. Deci o recomandăm tuturor spre citire. — Prețul 2 cor. — Se găsește de vânzare în Sibiu la „*Foaia Poporului*“, în Arad la *Librăria „Concordia“* în Brașov la *librăria „I. Ciurcu“* și în Blaj la „*librăria Arhidiecezană*“.

† **Necrolog.** Cu inima întristată aducem la cunoștință rudeniilor și cunoștilor, că iubitul nostru soț, tată și moș **Gregoriu Pușcariu**, protopop în penziune, după un morb greu și îndelungat, împărțit cu sfințele Tăine ale mirribunzilor, a adormit în Domnul în 20 Ianuarie la ora 1 noaptea, în anul al 74 la al vieții și 14 al prociții. Rămășițele s'au înmormântat Vineri, în 21 Ianuarie a. c. la orele 2 d. n. în cimitierul gre-coat, din loc. Fieci memoria binecuvântată! Blaj, la 20 Ianuarie 1916. Lud. v. Pușcariu, soție. Vad. Otilia Dr. Negrușiu, fec. Emil și Otilia nepot.

Târgul de vite în Szászsebes va fi în 26., 27. și 28. Ianuarie 1916, târgul de mărfuri în 29 Ianuarie 1916.

Mulțumită publică Din prilejul aranjării serbării școlare din 20 Decembrie v. anul trecut, cu elevii școlii centrale gre.-or. române din Sibiu și a distribuției de îmbrăcăminte și daruri de Crăciun elevilor orfani și sărași, la care sebară a binevoit a lua parte numeroși publici. — ne simțim datorii a aduce mulțumită și pe neceasta celor tuturor celorra, cari prin obolul lor au făcut o zi de adevărată bucurie elevilor, cari au putut fi împărțiti.

În aceste timpuri de grea încrezate prin care trece patria și neamul nostru și când ne arzândă se simte lipsa de ajutorare a multor odrasle, prmităm un neprețuit sprijin spre acest scop, prin intervenirea On. dne **Veturia Triteanu**, care necrușând timp și oboseală a binevoit a ne pune la dispoziție frumoasa sumă de 434 cor. colectată de D-na dela p. t. Institutul „*Albina*“ 200 cor. Banca gen. o asigurare 30. cor. P. V. Coasior 25 cor. câte 20 cor. I. P. S. Metropolit Ioan Meșianu și Institutul „*Lumina*“ câte 10 cor. P. C. Sa Dr. Ilarion Pușcariu, Nicolau Ivan, Ioan de Preda, Lazar Triteanu, Dr. Octavian Rusu, Dumitru Vule, Dr. Eugen Piso, Dr. Ioan Fruma, Dr. Emil Borcea, Ioan Lăpădat, d-na Florica D. Garoiu și Valeria Dr. Beu, Dr. P. Gherman 8 cor. Dr. Gheorghe Proca 6 cor. și Ioan Oțoiu 5 cor.

Precum în trecut așa și acum, pe lângă suma frumoasă colectată de d-na **Veturia Triteanu**, cel dintău, care ne-a stat într'ajutor a fost On. comitet al parohiei Sibiu-Cetate, care ne-a transpus suma de 135 cor. din fondul săracilor și din răsumpărările onomasticelor din anul expirat și anume: Din fundațiunea Copanov 80 cor. Dr. Vasile Bologa, dir. școlii civile din prilejul serbării cununiei sale de argint 15 cor. iar ca răsumpărare a zilei onomastice câte 10 cor. dela p. t. Domni: Dr. Ioan Stroia, Ioan de Preda, Dr. Ioan Fruma și Ioan Oțoiu.

Tot asemenea și On. Comitet al parohiei Sibiu-Sub. Josefîn încă ne-a pus la dispoziție suma de 50 cor. precum și Reuniunea femeilor gr.-or. române pentru înfrumusețarea bisericii din Sub. Josefîn suma de 50 c r. Firma I. B. Misesbacher 20 cor. câte 10 cor au contribuit: firma I. Weindel, G. Zimmermann și d-na Cornelia Dr. Dan, Berthold Frenz 8 cor. D-na Victoria B. Boiu 4 cor. și d-șoara Delia Olariu 2 cor, dând astfel în sumă totală de 713 cor.

Prin intervenirea On. dne **Veturia Dr. Stroia** au binevoit a răspunde și următoarele firme: Vasile Ban 3 hăinuțe, 2 păr. ghetr, 3 păr. ciorapi, 3 păr. mînuși și 1 șorță. Rösler 1 cutie prăjitură de tea, 1 cutie zahari ale, și 95 pachetele cu bomboane. T. Doboiu 22 m. barchet și cuptuș ală și 2 cărpe de cap. I. Wermesher 15 m. m. tennis creton și barchet. M. Breker 7 capșoane. M. Vogelsarg 4 capșoane și 2 căcușite. N. Năladu — Popovici 10 m. creton. Iacob Măișan 3. păr. ghete. Fr. Geisberger 1 păr. ghete. *Librăria arhidiecezană* mi mult caiete, pînale, cooate de pene color etc. V. Oaișiu 150 buc. coșuri de hârtie, iar D. Timoteu Popovici, prof. sem. a cumpărat ne raut de haine noui cle, d-na Frederica N. Iordan 2 cuti cu turtulițe, d-na Agnes Măcelar 2 rânțuri haine folosite, 2 pr. ismene, și 2 păr. ciorapi și d-na Oclavia Voican 1 haină 2 bluze, 1 jachete și 2 căcușite folost; iar firma *Wahner* 6 resturi barchet și creton (17 m.)

Pentru că mai multă bucurie să aibă cei împărțiti, mai cu seamă fetițele cari au primit haine, d-na inv. **Victoria Popovici** și de d. t. recostat a aflat de bine, cu parte din stofa cumpărată, parte primită cu dar, să se couse haine, șorțe etc. și astfel gata să le împărțe celor lipsiți. — Adreându-se deci mai multor doamne și d-șoare spre ași da binevoitorul concurs sau unost nobil și nămi scop, au binevoit a răspunde următoarele doamne: Maria C. Pop. Veturia Lăpădat, Ella Chifla Silvia Rogea, Tereza Muntean Zoe Comanescu, Paraschiva Benciu; precum și d-șoara: Valera Gheșu dir. Internatului cu clovete din Internat, Maria Lemény, Aurelia Reou, Zornovia Ivan, Zoe Stroia, Mioara Stoiia C. Imba Cămpăan, Mișu Bologa, Stela Comșa, Felicia Vule, Aug. sa Radu, Letiția Imbrăuș, Elena Roman și Maricora Cismaș, cari toate au cusut haine, șorțe etc. acasă.

Din sumele primite s'a comandat haine, ghete, stofă tennis, tricouri etc. la cari adăugându-se și lucrurile primite mai sus citate, au putut fi împărțiti 120 elevi cu îmbrăcăminte, ghete, șorțe etc. și toți elevii școlii cu colăcei bomboane ș. a. — În numele elevilor orfani și sărași și a tuturor celor împărțiti aducem în primul loc St. Dne **Veturia L. Triteanu**, care mult ne-a stat într'ajutor la îndeplinirea acestui uman și nobil scop, prin frumoasa sumă colectată de Dea și transpuse rouă, cele mai călduțoase mulțumite și pe calea aceasta, cât și

tuturor P. S. sprijinatori și ajutători ai celor orfan și lipsiți făcându-le astfel cu puțință a prăznuii cu bucurie ziua Nașterii Mântuitorului lumii. — Sibiu, la 8 Ianuarie 1916.

Nicolae G. Iordan, învățător.

Abonați „Foaia Poporului“. În aceste zile, când atâtea frământări se petrec în lume, ar fi cu cale, ca fiecare Român să cetească o foaie. De aceea îndemnăm pe oamenii noștri, să intre cât mai mulți în șirul abonaților noștri. Foaia se poate lua cu începutul la orice lună și costă pe o jumătate de an 2 coroane 70 bani, iar de un an 5 cor. 40 bani.

Lățiți „*Foaia Poporului*“ peste tot locul.

Numeri de probă se trimit la dorință oricui gratis. E destul a ni-se cere pe o carte postală.

Calendarul Poporului pe 1916

Ca în toți anii, așa și acum, „*Calendarul Poporului*“ pe lângă partea calendaristică mai cuprinde diferiți articoli literari, poezii populare și din războiu, sfaturi, anecdote etc.

O deosebită atenție s'a dat asupra războiului actual, despre care s'a făcut o descriere asupra tuturor întâmplărilor din acest an. Descrierea războiului ilustrată cu multe chipuri interesante, cum și mai multe mape, (câmpurile de luptă din Rusia, Franța, Italia, Serbia, Turcia etc.), astfel că cetitorul își va putea ușor face o iconă a marilor frământări din zilele noastre, ce și cari nu s'a mai pomenit.

Nimenca să nu întrelase a comanda acest calendar atât de ieftin și potrivit în casa românească, pe care o împodobește de peste 30 de ani. De aceea nu-ți comanda alt calendar, până când nu vei vedea „*Calendarul Poporului*“ dela Sibiu. Prețul e tot cel vechiu: 40 bani un exemplar, iar pentru poștă 5 bani deosebit. Cice comandă dela 10 bucăți în sus, primesc rabatul cuvenit, cu și în anii trecuți.

Comande de călindare mai puțin de 10 bucăți trebuie plătite înainte, precum și cele de pe câmpul de luptă, altcum nu să trimit.

Cine dorește să se ocupe cu vinderea calendarului să ceară cât mai îngrabă condițiile pentru vânzătorii de calendare, cari să trimit la dorință gratis și franco.

Redactor responsabil: **Dr. Ioan Broșu**.
Pentru editură responsabil: **Ioan Hercș**.
Tiparul: „*Tipografia Poporului*“

O casă,

Ziuită solid, cu prăvălie și cu licență pentru hăuturi sigilate, trafic și sare, împreună cu o grădină și o vie de 2500 de vițe, apoi și o grădină de pomi cu 200 de feluri pomi bine roditori, e de vânzare, din mână liberă. Informațiuni se pot căpăta în *Marktshelken* Nr. 259. Șeica mare.

Un comis harnic, află loc, sub condiții favorabile la Firma **Ioan Comșa și Fiu**, Seliște (Szelistye).

Inseratele

numai atunci au valoare mare, dacă să răspundă pretențiilor. În toate țările, în toate cercurile sociale. Pentru acest scop se oferă îndosebi inserarea în FOAIA POPORULUI. Informași să dau și comande să primesc la administrația FOAIA POPORULUI.

Nu uita

stimat cetitor, — la comanda sau tot felul de alte cumpărări făcute în urma unui inserat cetit în foaia noastră, — a aminti și spune, că despre lucrurile comandate sau cumpărate ai cetit în inseratul din „*Foaia Poporului*“.

Prin aceasta contribui și D-Ta la răspândirea și lățirea foilor noastre, iar pe altă parte vei fi servit de grabă. Fără ca aceasta să te coste ceva mai mult.

Mape de vânzare.

Mapa Europei	K 1.80
„ Rusiei cu Galiția	„ 1.20
„ Franței cu Belgia	„ 1.20
„ Țărilor balcanice	„ 1.20

Se află de vânzare la

Administrația „Foil Poporului“

Pentru porto recomandat este să adăuga 35 bani deosebit.

Caut un morar

la moara de benzin cu 3 petri intrand imediat in functiune,

Subscrisa caut un conducator

pentru conducerea biroului meu. Reflectantii sa se adreseze la adresa: Vad, Rachia, Prescurea Nagybink M. Kukulló m.

Anunt.

Eu o nevasta vaduva cu mila caut barbatul meu care a'a perdut pe campul de lupta in Galitia in anul 1914 din 16-18 Octombrie langa comuna Tobdnita, a cantinit la honvezi in Sibiu cu numele George Zidariu, cine stie desre el ceva capata 5 k. Sa se adreseze la adresa aceasta Todosea lui George Zidariu C. Calnicu u, p. Szasz ebos (Nagyzeben). 2260

5000 klg. peste sarat.

marfa buna se afla de vanzare in Strada tunului Johann Schtsfel. Aleman Dragoie, R-sinar.

De insemnat pentru negustori de galite.

Se caută vânzătorii de găsto și rațe îngrișate de calitate prima. Oferte sub W. O. 168 către Rudolf Mosse Wien I. Seilersgasse 2.

Se află de vânzare

8000 kg. peste sarat de calitate buna din Romania cu 2 cor. 40 bani kg cu totul. Cu butoiul 2 cor. 60 bani, cu kilogramul 2 cor. 80 bani. Stana Tichindelcon Sibiu, Roseanger 23.

Todosea Todosea

erolitor de barbasi SIBIU, strada Cisnădiei Nr. 12 recomanda p. t. publicitatii este mal noue stufe de toana si larua la mare asortiment.

Noutatile

este catar scam, pentru halno de barbasi stufe indigene si ca si se execută după măsura și stil moderne ventilație proprie: Sacko, Jaquette și butura de scion, cu prețuri foarte mici. Deosebită atenție pentru noutățile de stufe pentru producători și „Etagera”, cari se află totdeauna în depozit bogat. Acoperire rezistentă la apă și la umezeală, în prețuri mici și deosebită atenție la ca. de mai proști și tehnici abilitați. — În cazuri de urgență executăm și lucrări de reparare și reparații. — Uniforme pentru producători, cum și tot felul de articole de toana, după prescripție creșterea sau mai nouă.

Cel mai vechiu și mai mare institut financiar românesc din Austro-Ungaria

„ALBINA”

institut de credit și de economii în Sibiu

Filiale: Brașov, Bozovcin, Elisabetopole, Lugos, Medlaș și Mureșosorhelu
Agenturi: Orșova, Sănmărtin, Sănmiclăușul-mare și Șelca-mare

Capital societar	K 6,990.000—
Fonduri de rezervă și penziuni	„ 2,350.000—
Portofel de cambii	„ 17,700.000—
Imprumuturi ipototecare	„ 12,400.400—
Depuneri spre fructificare	„ 24,500.000—
Scrisuri financiare în circulație	„ 10,000.000—

Primește depuneri spre fructificare cu 5-5 | 0 | 2 | 0

după termenul de abdicere, plătiind însuși darea de interes

execută asemnări de bani la America și îngrijește încasări de cecuri și asignațiuni asupra oricărei pieți, mijlocește tot felul de afaceri de bancă. — Orice informațiuni se dau gratis și prompt atât de Centrala din Sibiu, cât și de filialele și agenturile Institutului.

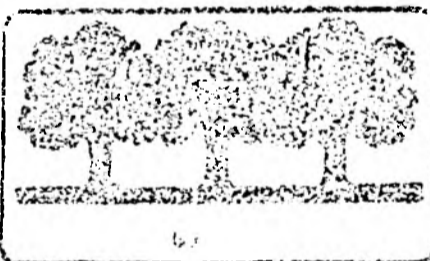
Direcțiunea.

Berea albă și neagră din Bereria dela Trei-Stejari

in SIBIU

este foarte bună și gustoasă

Acasă bere e căsă și tobea cu plăcere de toți carți cu nepoții la orase cât și la nate

Că berea este foarte bună și gustoasă se poate vedea și de acolo că curățătorii la bereria dela Trei-Stejari

Crema de dinti

KALODONT

70 filleri

ATELIERUL FOTOGRAFIC

din Piața mare Nr. 19

este complet renovat și înzestrat cu cele mai moderne aparate și mijloace tehnice.

Proprietarul cel nou, își va da silința să satisfacă pe deplin dorințele publicului.

Ca specialitate lucrez după fotografiile vechi și stricate, ca de pildă a celor căzuți în războiu, tablouri mari și pictate, cari vor fi cu totul asemănătoare.

Observare: Văduvele și orfanii celor căzuți în războiu vor avea scăzământ la plată.

Rugând să mi sprijiniți noua mea întreprindere, rembez cu stimă:

RUDOLF KUNTE, fotograf

Sibiu, Piața mare Nr. 19,

vis-à-vis de pravălia lui Fuclă.

„FOAIA POPORULUI”

pe CÂMPUL DE LUPTĂ

se poate trimite ori-unde și cu început de ori-când, ceea ce aducem la cunoștință cetitorilor noștri, spre orientare, în urma mai multor întrebări ce primim încreu.

Prețul abonamentului este: 2 cor. pe timp de 5 luni de zile.

Pentru abonamente pe câmpul de luptă statorim prețul de 2 cor. pe timp de 5 luni, fiindcă știm, că suma de 2 cor. (în bani de hârtie, bancnote de câte 2 cor) se trimit anul 1918. Schimbarea adresii altundeva tot pe câmpul de luptă, sau mai târziu în v'r un oraș ori sat din lăuntrul Monarhiei austro-ungare, se face gratuit; e destul a scrie noua adresă pe o carte postală, unde să se spună însă și adresa de mai înainte.

Abonamente de acestea se pot face și din partea celor de acasă, cari doresc să trimită Foia în v'r un neam sau cunoscut de pe câmpul de luptă ori în altă parte a Austro-Ungariei.

Cea mai bună apă pentru dinti.

a fost la mai multe expoziții internaționale premiată cu cele mai înalte distincțiuni.

500 coroane plătesc aceluia, care după folosirea apelor de dinți alui Bartilla --

și cel 60 filleri -- va suferi înșel de dureri de măsele sau care va mirosi rău din gură.

Ed. Bartilla-Winkler's Nachf. L. PLAN,

Wien, X., Goethegasse 7.

Se capătă în toate farmaciile. — Să se caată pretul înșel apriat apa de dinți alui BARTILLA. Denunțări de falsificări vor fi bine plăcite. La locuri unde nu se poate cășta, trimit eu 7 sicile cu cor. 6.50 franco.

Atelier de curelărie, șelărie și colerărie ORENDT G. & FEIRI W.

(odinoară Societatea curelărilor)

Strada Cisnădiei 45 - SIBIU - Heltauergasse 45

Magazin foarte bogat în articole, pentru căroțel, călărit, vânt, sport și volaj, poclăzi și precovășuri portimonice și bretele solide și

alte articole de galanterie cu prețurile cele mai moderate. Curele de mașini, curele de călărit și legat, Sky vârbob permanent în depozit.

Toate articolele din brânzele noastre și reparatura lor se execută prompt și ieftin. — Liste de prețuri, la cerere, se trimit franco.

Comande prin postă se efectuează prompt și conștientios.

Mare depozit de hamuri pentru cai dela solurile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (toluri) de cai și colere de călărie.